

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖЕНО:
протокол засідання кафедри
«30» серпня 2023 року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОКПП 1.2.11 «ПРАВОВІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ»

**Освітньо-професійна
програма**

Публічне управління та адміністрування

Спеціальність

281 Публічне управління та адміністрування

Факультет

Навчально-науковий інститут управління

2023 – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Правові засади адміністративної діяльності» для здобувачів вищої освіти ОПП «Публічне управління та адміністрування» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (галузь знань – 28 «Публічне управління та адміністрування»).

Розробник:

Камардіна Юлія Вікторівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права МДУ.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Обов'язкова (професійна підготовка)	
Семестрових модулів – 2	ОПП Публічне управління та адміністрування 281 «Публічне управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат, аналітична довідка, тези.		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		5-й	5-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень Ступінь вищої освіти: Бакалавр	26 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		40	72
		Індивідуальні завдання	
		32	32
Вид контролю			
Екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття вищої освіти – 48/72 (50%)

для заочної форми здобуття вищої освіти – 16/104 (15%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - надання здобувачам вищої освіти широких теоретичних та практичних знань і вмінь щодо правового регулювання адміністративної діяльності органів публічного управління.

Завдання навчальної дисципліни:

формування у здобувачів вищої освіти понятійного апарату дисципліни, опанування цілісної системи знань про правові та організаційні засади адміністративної діяльності органів публічного управління; засвоєння основних теорій та засадничих принципів правового регулювання адміністративної діяльності; формування практичних навичок і вмінь щодо реалізації адміністративної діяльності органами державної влади та місцевого самоврядування.

Змістовні модулі:

1. Сучасний механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин.
2. Адміністративне, господарське, трудове законодавство та поєднання його з практикою сучасного державотворення.
3. Трудові правовідносини та трудовий договір.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі – обов'язкова компонента з циклу дисциплін професійної підготовки, обсягом - 120 годин / 4 кредити ECTS.

Передумови для вивчення дисципліни «Правові засади адміністративної діяльності» відбувається після засвоєння таких навчальних дисциплін, як: «Теорія та методологія публічного управління та адміністрування», «Конституційно-правові засади публічного управління та адміністрування», «Публічне адміністрування».

Компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	КЗ2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. КЗ3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. КЗ4. Здатність бути критичним і самокритичним. КЗ5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. КЗ6. Здатність працювати в команді. КЗ7. Здатність планувати та управляти часом. КЗ8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).
Спеціальні (фахові,	КФ1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

предметні) компетентності	<p>КФ2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.</p> <p>КФ3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.</p> <p>КФ7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.</p> <p>КФ11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>КФ12. Здатність застосовувати ефективні управлінські інструменти публічного управління та адміністрування в органах державної та регіональної влади, місцевого самоврядування з урахуванням тенденцій сталого розвитку держави та Приазов'я зокрема.</p>
Результати навчання	<p>РН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>РН8 Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

СУЧАСНИЙ МЕХАНІЗМ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.

Тема 1. Поняття, організаційна структура та правові засади адміністративної діяльності

Механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин. Адміністративно-правова норма та її структура. Класифікація адміністративно-правових норм. Дія норм правових засад адміністративної діяльності. Реалізація норм адміністративно - правових норм. Адміністративно-правові відносини та їх особливості. Структура адміністративно-правових відносин. Класифікація адміністративно-правових відносин.

Література.

1. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ППК ДСЗУ, 2019. 412 с.
2. Надьон О.В., Хмиров І.М. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с.
3. Галунько В., Діхтієвський П. Адміністративне право України: підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
4. Мальчин Ю.М. Історія місцевого самоврядування України: навч. посіб. для слухачів Університетів «третього віку». Київ: АМУ, 2017. 88 с.
5. Войтович Р.В., Ворон П.В. Бібліографія публічного управління та адміністрування: навчально- методичний посібник. Київ, 2018. 474 с.

Тема 2. Контроль публічної адміністрації як засіб забезпечення законності та дисципліни.

Контроль як функція публічного адміністрування: поняття, ознаки. Основні принципи контрольної діяльності публічної адміністрації. Види публічного контролю. Адміністративна процедура контролю. Громадський контроль за діяльністю публічної адміністрації.

Література.

1. Іванський А.Й. Місцеве самоврядування та захист майнових прав територіальної громади : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 232 с.
2. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ПІК ДСЗУ, 2019. 412 с.
3. Надьон О.В., Хмиров І.М. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с.
4. Галунько В., Діхтієвський П. Адміністративне право України: підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
5. Мальчин Ю.М. Історія місцевого самоврядування України: навч. посіб. для слухачів Університетів «третього віку». Київ: АМУ, 2017. 88 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

АДМІНІСТРАТИВНЕ, ГОСПОДАРСЬКЕ, ТРУДОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ПОЄДНАННЯ ЙОГО З ПРАКТИКОЮ СУЧАСНОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ.

Тема 3. Забезпечення роботи органів державної влади та місцевого самоврядування: структурно-функціональна характеристика

Характерні риси організаційної структури державного управління. Основи побудови організаційних структур публічного управління. Визначення поняття місцевого самоврядування та його ролі у системі влади. Принципи місцевого самоврядування. Система та функції місцевого самоврядування в Україні. Гарантії місцевого самоврядування в Україні. Особливості здійснення місцевого самоврядування в столиці України. Адміністративні аспекти управління в державі. Суб'єктивні фактори в публічному управлінні. Об'єкти управління з боку влади в державі.

Література.

1. Канавець М. Інструменти забезпечення ефективності, результативності та якості діяльності органів державної влади. Київ: центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2019. 178 с.
2. Іванський А.Й. Місцеве самоврядування та захист майнових прав територіальної громади : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 232 с.
3. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ПІК ДСЗУ, 2019. 412 с.
4. Архієреєв С.І. Державне та регіональне управління : практикум. Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2017. 64 с.
5. Дегтяр О.А., Дегтяр А.О. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Харків : НАУ «ХАІ», 2021. 128 с.

Тема 4. Порядок надання адміністративних послуг в сфері публічного управління

Законодавче регулювання питання надання адміністративних послуг органами виконавчої влади. Поняття «адміністративна послуга» в публічному управлінні. Ознаки адміністративних послуг. Класифікація адміністративних послуг. Стандарти надання адміністративних послуг. Організаційне забезпечення надання адміністративних послуг. Порядок надання адміністративних послуг.

Література.

1. Іванський А.Й. Місцеве самоврядування та захист майнових прав територіальної громади : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 232 с.
2. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ПІК ДСЗУ, 2019. 412 с.
3. Надьон О.В., Хмиров І.М. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с.

4. Галунько В., Діхтієвський П. Адміністративне право України: підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
5. Мальчин Ю.М. Історія місцевого самоврядування України: навч. посіб. для слухачів Університетів «третього віку». Київ: АМУ, 2017. 88 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ТРУДОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ТРУДОВИЙ ДОГОВІР.

Тема 5. Порядок укладання та вимоги до змісту колективного договору в органах публічного управління

Колективний договір та сфера його укладання. Сторони колективного договору в органах публічного управління. Право на ведення переговорів і укладення колективних договорів. Контроль за виконанням колективного договору. Суб'єкти контролю за виконанням колективного договору. Порядок звернення у разі порушень. Види відповідальності за невиконання колективного договору.

Література.

1. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1996 р. № 3356-ХІІ (редакція від 11.12.2022 № 2759-ІХ). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>
2. Колективний договір: врахуйте зміни 2022 року: Кадровик-01 URL: <https://prokadry.com.ua/article/3687-qqq-17-m4-pitannya-trudovih-vdnosin-u-kolektivnomu-dogovor>
3. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ІПК ДСЗУ, 2019. 412 с.
4. Надьон О.В., Хмиров І.М. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с.
5. Галунько В., Діхтієвський П. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

Тема 6. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку в органах публічного управління

Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення. Внутрішній трудовий розпорядок. Основні трудові обов'язки сторін трудового договору. Основні трудові обов'язки державних службовців.

Література.

1. Падалка А.О. Проблеми правового регулювання внутрішнього трудового розпорядку в Україні: монографія. Київ: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2019. 435 с.
2. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 року № 2136-ІХ. URL: https://buh.ligazakon.net/news/212649_nads-povdomilo-pro-zmni-v-trudovomu-zakonodavstv-dlya-derzhsluzhbovtsv
3. Про державну службу: Закон України від 2016 р. № 889-VІІІ, (редакція від 07.05.2022, № 1780-ІХ). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
4. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ІПК ДСЗУ, 2019. 412 с.
5. Надьон О.В., Хмиров І.М. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Л	Пр	Інд	С.р		Л	Пр	Інд.	С.р
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Сучасний механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин.										
Тема 1. Поняття, організаційна структура та правові засади адміністративної діяльності	8	4	3		1	9	1	1		7
Тема 2. Контроль публічної адміністрації як засіб забезпечення законності та дисципліни.	8	4	3		1	9	1	1		7
ІНДЗ 1	10			10		10			10	
Разом за змістовим модулем 1	26	8	6	10	2	28	2	2	10	14
Змістовий модуль 2. Адміністративне, господарське, трудове законодавство та поєднання його з практикою сучасного державотворення.										
Тема 3. Забезпечення роботи органів державної влади та місцевого самоврядування: структурно-функціональна характеристика	10	4	4		2	9	1	1		7
Тема 4. Порядок надання адміністративних послуг в сфері публічного управління	10	4	4		2	9	1	1		7
ІНДЗ 2	10			10		10			10	
Разом за змістовим модулем 2	30	8	8	10	4	28	2	2	10	14
Змістовий модуль 3. Трудові правовідносини та трудовий договір.										
Тема 5. Порядок укладання та вимоги до змісту колективного договору в органах публічного управління	11	5	4		2	11	2	2		7
Тема 6. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку в органах публічного управління	11	5	4		2	11	2	2		7
ІНДЗ 3	12			12		12			12	
Разом за змістовим модулем 3	34	10	8	12	4	34	4	4	12	14
Підготовка до екзамену	30				30	30				30
Усього годин	120	26	22	32	40	120	8	8	32	72

5. Перелік тем та зміст практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин		Результат навчання (РН) за ОП
			Денна форма	Заочна форма	
1	<p>Тема. Поняття, організаційна структура та правові засади адміністративної діяльності</p> <p>1. Механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин. 2. Адміністративно-правова норма та її структура. 3. Реалізація норм адміністративно - правових норм. 4. Структура адміністративно-правових відносин.</p> <p style="text-align: center;">Література.</p> <p>1. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ПК ДСЗУ, 2019. 412 с. 2. Надьон О.В., Хмиров І.М. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с. 3. Галуцько В., Діхтієвський П. Адміністративне право України: підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с. 4. Мальчин Ю.М. Історія місцевого самоврядування України: навч. посіб. для слухачів Університетів «третього віку». Київ: АМУ, 2017. 88 с. 5. Войтович Р.В., Ворон П.В. Бібліографія публічного управління та адміністрування: навчально- методичний посібник. Київ, 2018. 474 с.</p>	Визначити механізми адміністративно-правового регулювання суспільних відносин. Розглянути адміністративно-правові норми та їх структуру. Дослідити реалізацію норм адміністративно - правових норм та структуру адміністративно-правових відносин.	3	1	РН6, РН8
2	<p>Тема. Контроль публічної адміністрації як засіб забезпечення законності та дисципліни.</p> <p>1. Контроль як функція публічного адміністрування: поняття, ознаки. 2. Основні принципи контрольної діяльності публічної адміністрації. 3. Види публічного контролю.</p> <p style="text-align: center;">Література.</p> <p>1. Іванський А.Й. Місцеве самоврядування та захист майнових прав територіальної громади : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 232 с. 2. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ПК ДСЗУ, 2019. 412 с. 3. Надьон О.В., Хмиров І.М. Організаційно-правові засади публічного управління та</p>	Розглянути поняття та ознаки контролю як функцію публічного адміністрування, виокремити основні принципи контрольної діяльності публічної адміністрації та види публічного контролю.	3	1	РН6, РН8

	<p>адміністрування: навч. посіб. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с.</p> <p>4. Галуцько В., Діхтєвський П. Адміністративне право України: підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.</p> <p>5. Мальчин Ю.М. Історія місцевого самоврядування України: навч. посіб. для слухачів Університетів «третього віку». Київ: АМУ, 2017. 88 с.</p>				
3	<p>Тема. Забезпечення роботи органів державної влади та місцевого самоврядування: структурно-функціональна характеристика</p> <p>1. Характерні риси організаційної структури державного управління.</p> <p>2. Основи побудови організаційних структур публічного управління.</p> <p>3. Визначення поняття місцевого самоврядування та його ролі у системі влади.</p> <p>4. Принципи місцевого самоврядування з боку влади в державі.</p> <p>Література.</p> <p>1. Канавець М. Інструменти забезпечення ефективності, результативності та якості діяльності органів державної влади. Київ: центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2019. 178 с.</p> <p>2. Іванський А.Й. Місцеве самоврядування та захист майнових прав територіальної громади : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 232 с.</p> <p>3. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ПК ДСЗУ, 2019. 412 с.</p> <p>4. Архієреєв С.І. Державне та регіональне управління : практикум. Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2017. 64 с.</p> <p>5. Дегтяр О.А., Дегтяр А.О. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Харків : НАУ «ХАІ», 2021. 128 с</p>	<p>Розглянути характерні риси організаційної структури державного управління. Дослідити основи побудови організаційних структур публічного управління. Визначити поняття місцевого самоврядування і його роль у системі влади. Визначити принципи місцевого самоврядування з боку влади в державі.</p>	4	1	РН6, РН8
4	<p>Тема. Порядок надання адміністративних послуг в сфері публічного управління</p> <p>1. Законодавче регулювання питання надання адміністративних послуг органами виконавчої влади.</p> <p>2. Поняття «адміністративна послуга» в публічному управлінні.</p> <p>3. Стандарти надання адміністративних послуг.</p> <p>4. Організаційне забезпечення надання адміністративних послуг.</p> <p>Література.</p> <p>1. Іванський А.Й. Місцеве самоврядування та захист майнових прав територіальної громади :</p>	<p>Дослідити законодавче регулювання питання надання адміністративних послуг органами виконавчої влади. Розглянути поняття «адміністративна послуга» в публічному управлінні</p>	4	1	РН6, РН8

	<p>монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 232 с.</p> <p>2. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ПК ДСЗУ, 2019. 412 с.</p> <p>3. Надьон О.В., Хмиров І.М. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с.</p> <p>4. Галуцько В., Діхтієвський П. Адміністративне право України: підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.</p> <p>5. Мальчин Ю.М. Історія місцевого самоврядування України: навч. посіб. для слухачів Університетів «третього віку». Київ: АМУ, 2017. 88 с.</p>	та організацій не забезпечення їх надання. Визначити порядок надання адміністративних послуг.			
5	<p>Тема. Порядок укладання та вимоги до змісту колективного договору в органах публічного управління</p> <p>1. Колективний договір та сфера його укладання.</p> <p>2. Право на ведення переговорів і укладення колективних договорів.</p> <p>3. Контроль за виконанням колективного договору.</p> <p>4. Види відповідальності за невиконання колективного договору.</p> <p>Література.</p> <p>1. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1996 р. № 3356-ХІІ (редакція від 11.12.2022 № 2759-ІХ). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text</p> <p>2. Колективний договір: врахуйте зміни 2022 року: Кадровик-01 URL: https://prokadry.com.ua/article/3687-qqq-17-m4-pitannya-trudovih-vdnosin-u-kolektivnomu-dogovori</p> <p>3. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ПК ДСЗУ, 2019. 412 с.</p> <p>4. Надьон О.В., Хмиров І.М. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с.</p> <p>5. Галуцько В., Діхтієвський П. Адміністративне право України: підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.</p>	З'ясувати, що таке колективний договір та дослідити сферу його укладання. Розглянути право на ведення переговорів і укладення колективних договорів та визначити види контролю за виконанням колективного договору та види відповідальності за невиконання колективного договору.	4	2	РН6, РН8
6	<p>Тема. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку в органах публічного управління</p> <p>1. Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення.</p> <p>2. Внутрішній трудовий розпорядок.</p> <p>3. Основні трудові обов'язки сторін трудового договору.</p>	Розглянути поняття трудової дисципліни і методи її забезпечення та внутрішній трудовий розпорядок.	4	2	РН6, РН8

	<p>4. Основні трудові обов'язки державних службовців.</p> <p>Література.</p> <p>1. Падалка А.О. Проблеми правового регулювання внутрішнього трудового розпорядку в Україні: монографія. Київ: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2019. 435 с.</p> <p>2. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 року № 2136-IX. URL: https://buh.ligazakon.net/news/212649_nads-povdomilo-pro-zmni-v-trudovomu-zakonodavstv-dlya-derzhsluzhbovtsv</p> <p>3. Про державну службу: Закон України від 2016 р. № 889-VIII, (редакція від 07.05.2022, № 1780-IX). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text.</p> <p>4. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ПК ДСЗУ, 2019. 412 с.</p> <p>5. Надьон О.В., Хмиров І.М. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с.</p>	З'ясувати основні трудові обов'язки державних службовців та основні трудові обов'язки сторін трудового договору.			
	Разом		22	8	

6. Самостійна робота

№ з/п	Зміст роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекційних занять	5	20
2	Підготовка до практичних/семінарських занять	5	22
3	Виконання індивідуальних завдань (аналітична довідка, тези, есе)	32	32
4	Підготовка до екзамену	30	30
Разом		72	104

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання до модуля 1.

Завдання 1. Скласти інформаційно-аналітичну довідку у сфері реформування інституту публічної служби за звітний рік.

Індивідуальне завдання до модуля 2.

Завдання 2. Підготувати тези за актуальним питанням «Принципи реформування системи органів публічної адміністрації.»

Індивідуальне завдання до модуля 3.

Здобувачу вищої освіти надається право самостійно сформулювати бажану тему реферату(есе) та погодивши тему з викладачем, підготувати та виступити з рефератом (есе).

Підготовка міні-есе

Міні-есе є формою індивідуальної самостійної роботи здобувача вищої освіти над проблематикою курсу і є основою для планованого виступу під час обговорення теми заняття. Міні-есе – це коротка (3-5 ст.) розвідка по «вузькій» проблемі, підготовка інформаційного виступу по одному з питань теми заняття, огляд літератури, переклад, аналітичний аналіз документів матеріалів ЗМІ і т.д.

Критерії оцінювання:

- вміння лаконічно та чітко викласти підготовлений матеріал (3-4 хв.)
- вміння відповісти на запитання.

Есе або міні-есе повністю або частково запозичені («скачані») з Інтернету чи передруковані з підручника, монографії, статті є плагіатом і не зараховуються. Плагіат зумовлює автоматичне зниження оцінки переробленої роботи на 2 бали.

Перелік тем рефератів:

1. Систематизація адміністративного законодавства
2. Механізм адміністративно-правового регулювання
3. Адміністративно-правові відносини
4. Адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади
5. Адміністративно-правовий статус фізичної особи
6. Адміністративно-правовий статус інших органів публічної адміністрації
7. Повноваження органів місцевого самоврядування
8. Структура, способи та форми правового регулювання внутрішнього трудового розпорядку
9. Механізм забезпечення правового регулювання внутрішнього трудового розпорядку
10. Зарубіжний досвід правового регулювання внутрішнього трудового розпорядку: шляхи запозичення у національне трудове законодавство.
11. Характерні риси організаційної структури державного управління.
12. Основи побудови організаційних структур публічного управління.
13. Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління.
14. Розвиток системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади.
15. Правові засади діяльності органів виконавчої влади.

8. Методи навчання

Проведення лекцій, практичних занять, консультацій, а також самостійна робота студентів за відповідними матеріалами.

Основними формами навчання є лекції, семінарські заняття, самостійна робота студентів.

9. Засоби діагностики результатів навчання

Діагностика результатів навчання відбувається у формі поточного модульного контролю (тестування за змістовими модулями, усне опитування, експрес-контроль), підсумкового контролю – письмового екзамену

Питання до екзамену

1. Механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин.
2. Адміністративно-правова норма та її структура.
3. Класифікація адміністративно-правових норм.
4. Дія норм правових засад адміністративної діяльності.
5. Реалізація норм адміністративно - правових норм.
6. Адміністративно-правові відносини та їх особливості.
7. Структура адміністративно-правових відносин.
8. Класифікація адміністративно-правових відносин.
9. Контроль як функція публічного адміністрування: поняття, ознаки.
10. Основні принципи контрольної діяльності публічної адміністрації.
11. Види публічного контролю.
12. Адміністративна процедура контролю.

13. Громадський контроль за діяльністю публічної адміністрації.
14. Характерні риси організаційної структури державного управління.
15. Основи побудови організаційних структур публічного управління.
16. Визначення поняття місцевого самоврядування та його ролі у системі влади.
17. Принципи місцевого самоврядування.
18. Система та функції місцевого самоврядування в Україні.
19. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.
20. Особливості здійснення місцевого самоврядування в столиці України.
21. Адміністративні аспекти управління в державі.
22. Суб'єктивні фактори в публічному управлінні.
23. Об'єкти управління з боку влади в державі.
24. Державна політика як фактор формування цілей.
25. Соціальне та політичне партнерство.
26. Засоби і напрями державної політики.
27. Основні теорії та школи управління.
28. Управління як суспільне явище.
29. Сутність і зміст державного управління.
30. Принципи державного управління.
31. Адміністративний аспект державного управління.
32. Об'єкти управлінської діяльності виконавчої влади.
33. Цілі державного управління, їхнє юридичне та ресурсне забезпечення.
34. Поняття й види функцій державного управління.
35. Функціональна структура державного управління.
36. Характерні риси організаційної структури державного управління.
37. Основи побудови організаційних структур публічного управління.
38. Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління.
39. Законодавче регулювання питання надання адміністративних послуг органами виконавчої влади.
40. Поняття «адміністративна послуга» в публічному управлінні.
41. Ознаки адміністративних послуг.
42. Класифікація адміністративних послуг.
43. Стандарти надання адміністративних послуг.
44. Організаційне забезпечення надання адміністративних послуг.
45. Порядок надання адміністративних послуг.
46. Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення.
47. Внутрішній трудовий розпорядок.
48. Основні трудові обов'язки сторін трудового договору.
49. Основні трудові обов'язки державних службовців.
50. Види відповідальності за невиконання колективного договору.

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма Публічне управління та адміністрування

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

Форма навчання денна

Семестр 5

Навчальна дисципліна «Правові засади адміністративної діяльності»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Основи побудови організаційних структур публічного управління.
2. Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління.
3. Законодавче регулювання питання надання адміністративних послуг органами виконавчої влади.

Затверджено на засіданні

кафедри Публічного управління та адміністрування

Протокол № _____ від « _____ » _____ 20____ року

Завідувач кафедри _____ Вікторія Григор'єва

Екзаменатор _____ Юлія КАМАРДІНА

Після атестаційний моніторинг проводиться у вигляді ректорської контрольної роботи, що передбачає виконання тестових завдань на навчальному порталі МДУ.

11. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали за окремий вид навчальної діяльності за шкалою від 1 до 5	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань.
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при

	цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
0	відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми
1	фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2	демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу за теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
3	демонстрація глибоких, міцних знань; аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.

Критерії оцінювання індивідуального науково-дослідного завдання

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1	належне оформлення	1
2	достовірність та актуальність матеріалу	1
3	наявність ґрунтовних висновків	1
4	наявність списку літературних джерел	1
5	грамотна і аргументована презентація матеріалу	1
Усього		5

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
45-50	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.

35-44	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.
25-34	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
15-24	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю
1-14	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Тема 1	9	0,33	5
Тема 2	9	0,33	5
ІНДЗ 1	10	0,34	5
Тема 3	11	0,33	5
Тема 4	10	0,33	5
ІНДЗ 2	10	0,34	10
Тема 5	11	0,33	5
Тема 6	11	0,33	5
ІНДЗ 3	8	0,34	5
Підготовка і складання екзамену	30	1	50
Підсумок	120	4	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--------	---	--	---

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet.

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Обов'язкова література

1. Архієреєв С.І. Державне та регіональне управління : практикум. Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2017. 64 с.
2. Войтович Р.В., Ворон П.В. Бібліографія публічного управління та адміністрування: навчально- методичний посібник. Київ, 2018. 474 с.
3. Галунько В., Діхтієвський П. Адміністративне право України: підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
4. Дегтяр О.А., Дегтяр А.О. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Харків : НАУ «ХАІ», 2021. 128 с
5. Дубич К.В. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ПІК ДСЗУ, 2019. 412 с.
6. Іванський А.Й. Місцеве самоврядування та захист майнових прав територіальної громади : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 232 с.
7. Канавець М. Інструменти забезпечення ефективності, результативності та якості діяльності органів державної влади. Київ: центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2019. 178 с.
8. Колективний договір: врахуйте зміни 2022 року: Кадровик-01 URL: <https://prokadry.com.ua/article/3687-qqq-17-m4-pitannya-trudovih-vdnosin-u-kolektivnomu-dogovor>
9. Мальчин Ю.М. Історія місцевого самоврядування України: навч. посіб. для слухачів Університетів «третього віку». Київ: АМУ, 2017. 88 с.
10. Надьон О.В., Хмиров І.М. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с.
11. Падалка А.О. Проблеми правового регулювання внутрішнього трудового розпорядку в Україні: монографія. Київ: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2019. 435 с.
12. Про державну службу: Закон України від 2016 р. № 889-VIII, (редакція від 07.05.2022, № 1780-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
13. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1996 р. № 3356-XII (редакція від 11.12.2022 № 2759-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>
14. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 року № 2136-IX. URL: https://buh.ligazakon.net/news/212649_nads-povdomilo-pro-zmni-v-trudovomu-zakonodavstv-dlya-derzhsluzhbovtsv

Додаткова література:

1. Кулешова Е.М. Проблемні аспекти державного управління в системі організаційної діяльності виконавчих органів місцевих рад у період децентралізації. Науково-практичний юридичний журнал «Публічне право», вип. 4, 2018. С.71-79.
2. Кулешов О.О. Кулешова Е.М. Ознаки та пріоритети розвитку суспільно-демократичної системи державного управління. // Міжнародний юридичний вісник: Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби

України, 2019-№3.С.175-180.

3. Кулешов О.О. Кулешова Е.М. Виконавчі органи місцевих рад як складова проблема розвитку системи державного управління в Україні. Науковий збірник «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції», вип. 1, 2020. С.35-39

4. Кулешов О.О. Кулешова Е.М. Проблеми модернізації виконавчих органів місцевих рад з метою удосконалення системи публічного управління. Науковий журнал МЕНЕДЖЕР №2.2021 С.129-138

5. Кулешова Е.М. Державницьке-правові та історичні аспекти місцевого самоврядування України// Матеріали міжнародної наук.-практ. конф. ["Розвиток державного управління в умовах реформування: проблеми та перспективи"],(м. Маріуполь 18-19 квітня 2019.). - Маріуполь: ДонДУУ, 2019.

6. Кулешова Е.М. Розвиток державно-управлінських цінностей в Україні// Матеріали міжнародної наукової конф. ["КАЛЬМІУСЬКІ ПРАВОВІ ЧИТАННЯ: Актуальні проблеми державного та муніципального управлінн"],(м. Маріуполь 8-9 грудня 2019.). - Маріуполь: ДонДУУ, 2019. С.30-32.

7. Кулешова Е.М..Кривобоченко С.С. Актуальні питання напрямів вдосконалення роботи виконавчих органів в системі управління на місцевому рівні // Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції [«Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку»],(м. Маріуполь 4-5 жовтня 2019).Маріуполь: ДонДУУ, 2019.С.139-142

8. Кулешова Е.М. Певні аспекти історичного аналізу розвитку місцевого самоврядування в Україні// Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції [«Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку»],(м. Маріуполь 4-5 жовтня 2020). - Маріуполь: ДонДУУ, 2020.С.165-167

9. Кулешова Е.М. Проблемні аспекти державного управління в системі організаційної діяльності виконавчих органів місцевих рад у період децентралізації. Науково-практичний юридичний журнал «Публічне право», вип. 4 (32), 2020. С.71-79.

10. Кулешов О.О., Стрельник О.Л., Кулешова Е.М. Юридична відповідальність як вид соціальної відповідальності. Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку: національний та регіональний аспект : монографія / за заг. ред. О. В. Балусевої; Донецький державний університет управління. – Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 2021. С.135-146.

11. Буканов Г. М. Особливості іміджу керівника закладу соціального обслуговування на регіональному рівні: теоретико-емпіричні аспекти. Габітус. 2018. Вип. 6. С. 30-35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/habit_2018_6_7

12. Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-p#Text>.

13. Ковбасюк Ю.В., Ващенко К.О. Державне управління : підручник. Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. 564 с

14. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (Редакція від 21.02.2019 № 2608-III). URL: www.rada.gov.ua

15. Корнута Л.М. Принцип лояльності в державній службі : теоретикоправова характеристика та перспективи розвитку. Право і суспільство. 2019. № 1. ч. 1. С. 91–96.

16. Л. І. Бондаренко. Удосконалення структурної побудови органів виконавчої влади як чинник забезпечення ефективності праці державних службовців. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. DOI: 10.32702/2307-2156-2022.5.70

17. Методика аналізу та оптимізації робочих процесів і процедур в органах виконавчої влади: лист Кабінету Міністрів України центральним органам виконавчої влади від 31.05.2019 р. № 11081/0/2-19. URL: https://www.mil.gov.ua/content/pdf/vnytr_control/metodica_gimo.pdf.

8. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабін

18. Петков С.В., Армаш Н.О. Адміністративне право: актуальні питання та

інноваційні ідеї : навч. посіб. Київ : КНТ, 2015. 148 с.

19. Про схвалення Концепції оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1013-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2017-p#Text>.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України – <http://www.rada.gov.ua> ; <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
2. Президент України – <http://www.president.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
4. Конституційний суд України – <http://www.ccu.gov.ua>
5. Верховний суд України – <http://www.scourt.gov.ua>
6. Вищий адміністративний суд України - <http://www.vasu.gov.ua>
7. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – <http://www.ombudsman.kiev.ua>
8. Міністерство освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua>
9. Міністерство праці та соціальної політики України – <http://www.mlsp.gov.ua>
10. Наукова бібліотека Східноукраїнського національного університету імені Даля. URL:<http://www.library.snu.edu.ua>
11. Національна бібліотека імені Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

14. Політика навчальної дисципліни

Політики навчальної дисципліни враховує норми законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту Університету та інших нормативних документів.

1. **Академічна доброчесність** здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat> .

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут:

Анкетування з академічної доброчесності: <https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtV1dsENos1SCDRHfUpGia1YklgQK8j0/edit>

2. **Здобувач має право на оскарження** процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. **Участь в анкетуванні.** Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. **Неформальна освіта.** Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається

навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку результатів навчання, отриманих у неформальній та / або інформальній освіті МДУ.

Ресурси:

<https://prometheus.org.ua/> - Prometheus – відкриті онлайн-курси України та світу

<https://www.ed-era.com/> - EdEra – студія онлайн-освіти

<https://www.prostir.ua/> - Громадський простір